

სნობის ფურცელი

სურათებიანი ღამაგება

ღამაგების № 291.

ბუთუბათი, 17 თებერვალი 1905 წ.

ზაფხულის № 2746.

ი ი ი ი

გულს ჩამესხა იმედი,
 იმედი უველკან ცნობილი;
 მიღიის, შეკლერსება,
 როგორცა კაი მშობილი;
 მიქაძის რაღაც სანატრულს
 სიტკოს და აუფეგბასს,
 მიქაძის შესწულ ნაღველის
 გაქრობას, მონღელასს;
 მიქაძის რაღაც სამოთხეს,
 საცხოვრებლად საამოს,
 დღე და ღამ ცდალობს იმას,
 იქნებ როგორმე მამოს!
 შეძახს— „კეცო აწი კი
 ილხინე გახარეო,

და შრომა კაის წამხედი!
 შეძახს: „კეცო, არ დაცხრე,
 ფარი არ დანდო ძირსო,
 ბრძოლა კვლავ გამართეს, უბრძოლოდ
 ვერ მოიპოვებ ღვინსო...
 არ წაეტყუოს იმედმა,
 როგორცა სარბარია,
 იგი ცისკართან ახა რა
 შესაფარდ, შესადარია!
 სარბარიათ ვინც ენდო,
 ჩაფრდა გასაჭირშია,
 ცისკრისა ამოსულადისინ
 ჭურჭელა დიდი შიშა...
 ცისკრის ამოსულის წამებში
 ცა შეადგების ნათლად,
 ახმურდება მინდორი,
 ხან შწარედ, ხანც ტყობლად

პანაშვილი ვანქის ტაძარში.—ბაქოში დაღუპილთა სულის მოსახსენებლად.

ნათელი მოგცა იმანა,
 რაც აქმდისინ კბარეო, “
 მაგრამ ჩემი ურწუხნი
 არ ეთანხმება გონება
 და იმედს ჩემენ მომავალს
 არ უშეებს, წინ ელობება...
 შეძახს: ჯერედ შირსო,
 რისიდ აწი ვაქის იმედი,
 მსხვერპლთა მისთვის საჭირო

ახმურდება ქვეყანა;
 ხმის გასცემს კიდევ-კიდესა:
 აღსდგით შრომის შედეგით,
 სიბნელე იხდის რიღესა,
 სინათლე მოცემით იმას.
 რასაც ისურუებთ გონებით,
 და გაიხარებთ, დასცემით
 თქვენის ნაშრომით თქვენით!“

ქალაქბონი და მუშა

მისის დღეა. მზე კარგა მალა ამოსულა და სოფელზე გაის შემორტყმულ მთებზე ნისლის დაწვევითა, დსკოცესელ მოკლებულს ყვეთელი სეტყები გადმოუშვია. მთების მთაპირი დინჯად მიმდინარე მსკერპი სარკესითი ლალაპებს. სოფლად ამოტყორცნილი სხებები შენობებში შესვლილად და აველად სიკაცსლე შეუტანიათ. მისწვლამინ დასკვლეთით ამართულ ფერობებს და მთზე ვაჟოთქოლ ხასხას-მწვანე ბუჭქანასა შიგა და შიგ მოშვოდ აყუდებულ ნამების ტრატებზე შეკურებული ნაში ათამაშებულ-აართოლებულა. გულღვიანით ღამით შიგ მებუღებულ ფრინველებს და აართოლებულ ნამაში ტრატებზე შემსხდარნი ფრთების წმენდა-რხებით დასტყედა-გალოებით ბუნების გამოფხიზლებას ეგებებიან. წყნარი, გამაკოცხლებელი ნიაგი აღფრსით არხებს ბღღებში კუკურებ თეთრ-წითლად გადაშლილ ყლორტებს და მეტად ტკბილ ყვავილებზე ხარბად დაწყფებული ფუტკრებს შუიით მოსვენებას არ აძლევს. წამაორბენს გარს ცელქად, დაუნძრევს ყვავილს, შეურჯებს ფრთებს და უნებურად წამოაგდებს. ისინი მათი ხან წყნარი, ხან გაზარბებული ბზული, ხიდან ხეზედ გადაფრენით, ეგებებში ვაზები, გაწმენდილ-გაითხნილნი და სამართო ფოთლოს გამოღებულნი შიგურებულის ნდობით მიყრდნობიან ძვირში მწკრივად ჩარიგებულ სარებს და მალე მთელ სიმძლვზე გადახვევებს უტყდიან. სოფლის ბოლოს ვაკეთ დაცემული ელ-მინდორი, უჯრა-უჯრად დაყვილი და ჯგეფი-სიმინდითა ორორად ამწვანებული, შიგ შერეულ, მრავალ-ფეროვან ყვავილებით, მისე კალთებთან მდიდრულად ამართული, დაბურულ მთების წინ, გაშლილი უშეგებულ ხალისას წაავას, რომლის მზერა თვლის სენტარო შევებს აგრზობინებს. მაზედ განხეულ, ღამით დახარბი ყვავილებს თავები მალა წამაუღლით და ღლილით ზეცას შესტყანენ, მისგან ნამებუდ მარგალიტებს ისეე მასეე უღვიანან.

კოლკ. თაბალი ივანე ბახაბლი, მოკლედი პორტ-პრეტორი

სოფელს გაედღინა; ხალხი, პირუტყვი გარედ გამოსულიყო და ღამით დახამებულნი დღის სუფთა ჰაერს ხარბად უკლავდნენ. ყველანი მუშაობას შეუდგნენ: აგურ ბაღისკენ წელში სახსლებ-გარკობილი მებეღ მიდის. მინდვისკენ თობ მხარზე გავდებულ გლტხ-კაცი მიეწოდება. ტყის მუშავს გამოურენია ბაკად სუფთათ მიეწოდებ დაბზენილი კამეტხე და მთისკენ მიგზართება. მწყემსები ნახირს ქაღებისკენ მიგრეკებიან, ერთი ჯგუფი სხელი პირუტყვს, მეორე—მოკლე დაბას, ღორ-ხბოს. ბაქებში დარჩენილი ჩვილი ხმორები კიდლებს უკან გამბდავდნენ. ქთაში ბაჭე დაყრილ ადგილებზე გამოფენილიყენ, გაფაციკებით ჰქეპედენ მათ და მარად უკლავდენ გადმოვარდნილ მარცვალს, თუ ქუდაღუას. დაქრავად კოუხი ნისკარუს, ჩაურკურებულ წიწილებს და ისინი, მის გარშემო შემოფანტულნი, ფაცხა-ფუტებით დღის ნისკარტან მისცივდებოდნენ. ერთი მთავანი, უფრო თამაში, სწევდობდა გადმოვარდნილ ქიაცვლას, ათორგანდ ნისკარტით და იკით გაქანებდა. მას გამოეკლებოდნენ სხებები, ეწოდნენ ჰოს მეორე ბოლოს, ექსდენენ წარბთებს. პირველი თავ-გამოდებული დაბროდა, სცილილობდა, თამ არ დაეიშო. ბოლოს წინ გადაეღობებოდა გაყვინთული მამალი. უსინდისოდ წაჰკლედა წიწილის პირიდან ქიას და თვალის დახამამებულ ყლანას გაადენდა. ცარილზე დარჩენილი წიწილები დღას უბრუნდებოდნენ და სიმხნეებს არ დაკარგულნი მსთან ერთად ისეე მარდენ ათამაშედნენ პაწაწინა ფეხებს, გემრიელ სარჩის დაფემბდნენ. ყველად იყო შრომა, ათორგანდ თოლის რენთი საჩინო-საბრძოლის მოშობება.

ერთ მოსახლის რამდენიმე დღიურის შემორაგულ კარმიდამოზე ბალის ქისკარი გივოლა და, მხარზე ბართოს გადებული გლტხ-კაცის თანხლებით, შევიდა შიგ პარტონი ბუკარ-მიდამოსი, თაღლი ბუნდერიძისა. ასეთ აყვავებულ ამუშავს ეტყობოდა რომ შეხვედრა-ქალხედა ეფიქედნა: ღამაში ლურჯი თვალები სიამოვნებით უბრწყინავდა და თვირწითლ სახეზე სულ ღიმილი მოსდებდა. შესვლისათხანვე ბალის ერთ კუთხისკენ გასწავა, თობ-ბარბანი, შუა ხნის კაცი, როგორღაც ვაშტერებული ერთ ალაგას გაგრდა:

თვალ-წინ წარმოუღდა მას მისის სიკეკლეკით ბართული ავეყვებულ ფართო ბალი, მოხნენი ჩამწკრივი კობლა ძვირის ხე-ხილით და შიგა-და-შიგ დაყოფილი მობტა ბოლოკებით, რომელთა გასწვრივ ჩარიგებულიყო იანმისსა და ვარდის გადაფოთილი ბუჭქები, და თაფლის შეეკითხა:

- ქალაქბონო, აქ უდა ვიმუშავო?
- ჰო, ზაქრო, აქა, აქ—მოუბარუნდა, მას თაფლი.
- ღმერთო, ნეტა თუ მე აქ სამუშაო მაქ რამე?—გითიცა ზაქრომ:—ბაღი სამოთხესა გაეს დამე რალა უდა მოუშავო? თაფლის გაეკინა.
- მომეყ აქეთ, ზაქრო, მომეყ.—მხიარულად უთხრა გლტხ კაცს, ბალის ქებით ნასიამოვნებმა, — და მე გიჩვენებ სამუშავოს!

ზაქრო გაეყა მას, სახეზე კითხვის გამოხატებით, თაფლი კი გზა-და-გზა ბუჭქებზე წარბაცათა გადაშლილ ვარდებს

თან მოტანოლ ხეხილის მარკალით ჰვეცავდა და ამავე დროს ზაქროს ემსალავებოდა.

— აი, გახეხ, ჩემო ზაქრო,—და თაფლომ ერთ პატარა ადგილზე მიუთითა.—იქ ხეხილის ფშვნეს ფსევტენ მაგრა გაუღდათ და მისვლა-მისვლას აქირავებენ. იქ ფშვნე უნდა ამიოღოს და ადგლი ბილიკებით დაიყოს. აი ასე, როგორც აქ არის, რომელზედაც ჩვენ მივდივართ. იქ ასკილებუ ძალიან გაზარბულად და გამეღულს ტანისათვის ახვეფ. განა ეს აქაურებებს უხდება? განა საქმე არ არის, რომ აქაურობაც გაიწმინდოს და ის კუთხეც სამართის ბაღს დემეცავს, როგორც შენ ამბობ, ზაქრო? მან ისტყი, ტყუილად მოგოყვენ?

— შე დალოკვილო,—მითყო თითქო საყვედურით, მავრამ თან ღლილით ზაქრომ,—ათ შაურის თითო მუშაში მბირი და ამაზე უდა მომადინრო? ამოდნა ბაღში ეს ერთი ბონხა ალაგი მთომ მთა ათა ყოფილი? მაგრა თქვენ სუ აგრე იცით, სუ უბრალოდ გაადენთ კაცს!

— ეინ ჩვენა, ზაქრო, ეინა?—ცინიდა თაფლი მიმივლი, რომელსაც ახალისება იმის ამ გვიარ დაჩირვებს და თან საყვედურის კილო და რომელმაც ძალიან კარგად იცოდა, ვიზედაც ეუნებოდა ზაქრო.

— ეინა და თქვენა, ბატონო, დიდ-კაცებმა! თაფლი უფრო გაეკინა.

— მაშ ეგრე, ზაქრო. დაგვიწინ დიდ-კაცებს განა?—უთხრა ზაქროს თითის ქვეით.

— ე რ დაცინევა, შე დალოკვილო! შე მართალს მოგახსენებ.

ამ მხიარულ მუსაფით დანოშნულ ალაგას მივიდნენ.

— ამა, ჯერ ამ კუთხეს გაეყე—უთხრა თაფლომ,—და რაც ფშენი შეგადეს, სულ ძირიანად ამიოღე. მერე კი ბილიკებს დაადგები, ათ თუკები კიდევაც გამშავო.

ზაქრომ გახედა დიდ ხევის ქვეშ მწვანე ბალახზე შიგა და შიგ თვირად გაფანტულ პატარა ბუჭქებს, რომელთა ყვავილებზე ნაში ჯერ ისეე მარგალიტებითი კრთობდა, და გულმბ ვეღარ მოუთმინა:

— მერე რი სუ ვაფოთქილია, ქალაქბონო, მაგათი დალოკეა კოლო არ არის?—შერტყა კიდე და შეეკითხა.

—რა ცოდვა არის, უმაქნისო ფშვებია!—მიუგო თავლომ.—მართალი კია, რომ მუშობა დაგვიგინადა, მაგრამ რა გეწყობა.

ზაქრომ აღარა უთხრა რა, თოხი ხის ქვეშ მიაყუდა და ბარი ხელში მოიმარჯვა. ჩაჭკრა ღონივრად ფეხი მიწას და ბარი თავისკენ გადმოსწია. ბალახიანში მიწამ ჰახანი მოილო, დაიჭკა. დიდი ბელტი გადმოტრიალდა და პაწია ქლიავის ფესვები ზემოდან მოექცა. ზაქრო დასწვდა, ბელტი გადმოაბრუნა და პატარა ტოტებს ხელი წაავლო, დაიჭნა. დაბერტყილი მიწა ისევ ამოხრილ ალავს დაეტყვნა და ტოტები გვერდზე მიჰყარა.

—ჰო, სწორედ აგრე უნდა!—მოუწონა თავლომ მუშაობა, —გამოცდილი კი ხარ, აქ ბევრჯელ გიმუშავნია.

წახალისებულმა ზაქრომ შემდეგ სხვა ფშვნებს მიჰყო ხელი და თავლომ დამწიფებული, რომ საქმეს კარგად ჩახედა. მოშორდა მას და, შორი-ახლო ხის ქვეშ სკამზე ჩამოჯდარმა, მუშაობას ყურება დაუწყო.

—მაშ გვრე, ზაქრო, ჰა?—გაუხსენა ბოლოს წელანდელი მუსიფი, —ჩვენ, დიდ-კაცებს, ტყუილი საქმე გეკვირს, განა?

—ჰო და შე კიდე მაგას მოგახსენებ!—გულ ახლით უპასუბა ზაქრომ:—თესამდეს კაცი სიმიდს ან ლობიოს, ეს ჰო და ე ბილიკები, ბატონო, იცე რამდენია, მიყვენ, ვისაც ცალია, და იარონ და იარონ, ჰა, ჰა, მეტი რა უდით!

—შე დალოცვილო, —სთქვა თავლომ, —სულ ხომ ლობიოსა და სიმიდს არ დაფიქსთ! ეგ სულ კუპისათვის არის და თვლისთვის აღარა ვიზრუნოთ-რა?

—თვალი რას მიქეია, ბატონო!—უპასუბებდა ზაქრო მუშაობით:—როცა კუქს მაგრა მოვლდება, თვალიც იქ არის მაშინ და გულიც!

—ჰმ, ვაზები!—ჩაიზუტუნა ზაქრომ ღიმილით და თავის ჩაქნევი, —ვაზები რა ნაყოფს იძლევიან, ბატონო, ის ღმერთის სისამოვნოც არი და კაცისაცა. ღმერთს ზედაშე მიერთმევა და კაცი ნაღვლიან გულს გაიჭირებს. ვენაცვა იმი გამწენს!

—ეე, ზაქრო!...—არ იწილა თავლო, —შენ მაინც შენსას გიძიხი! ეგ ყველაფერი ხორცისათვის არის და სულისთვის აღარა უნდა ვიფიქროთ-რა? აი ეს აყვავებული ბალი, ეს ვარდები, ეს ისამნები თვალი რომ უშვრის განა სული არა სტკებნა?

—ბალი კიდე ჰო, —გაჰიანურა სიტყვა ზაქრომ და თან ბარს მარჯვეთ ამუშავებდა, —ბალი ხილს მოიტანს და დიხს კარგია. მაგრა ე ვარდები და ისამნები კი კაცს მისცემენ, მაგისი კი რა მოგახსენო!—ჩაიციანა ზაქრომ და თან თითქო კიდეც ჩაფიქრა.

5. ყიუიანისა.

(დახასრული იქნება)

ახალწელიწადი იანბნიაში

(დახასრული*)

ახალწელიწადი გათენდება თუ არა, ერთმანეთის ნახვასა და მოკათხვას იწყებენ. ჯერ ცოლქმარი ერთი მეორეს დაღხნას უღოცნებენ ახალწლის გათენებას, ეოგელს სიკეთეს და ბედნიერებას დაეწერიან, და დიღს ამით ერთმანეთს სასწუქარს აძლევენ სიყვარულის განსამტკიცებლად. შემდეგ საუკეთესო ტანისამოსმა გამოეწეობან ად კაქმარებთან. ავიანთ უფროსებან მისკათხვას; ნახუ-

მამლების ძიძგილაობა. —სურათი ივანოვიანისა.

—მაშ აი, ის ვაზები რომ ისე დათონილია, დასუფთავებული, გარდა იმისა, რომ მათთვის ეს საკეროა, კაცის თვალს კი არ ახარებს? აქც ვაზის მიგერი ხეხილია, ამით შუა ადგილი სულთა უნდა იყოს, გაწმენდილი, —სცილობდა თავლო ზაქროს დაკერებას.

ღობენ აკრეოვე თვიანთს მუშტარს, მეკობრებს, სვიდობენ არავინ დაეწეობს და თანაც ნათლიებამდე ეგვლან ნახვა მოასწრან. ნინობეა ქუჩაში ერთმანეთს რა მუხედებან, დადებან ერთი მეორას ზირღობან, წელში მოიხეიბან, ზეგებს მუხედებენ

* იხ. „ღამობა“, № 229.

დაიკრფენ და „მოძიებულ“-ს (ბელნიერი ახალწველია კავთი-ნოსი) ეტყვიან.

ვინც სულ მალახარისხიანია, ჯერ მადის ხელშეწყობის ან მის მოადგილის მოსაყიბად, მერე უპირატესეს ტანისამოსით მო-როული ტანსაცმელს მუხლმომკვები ჩაის, კარშეში მდივანი, და სხვა წარწინებულნი ახვევან და მოსაკითხად მოსული ღებულობის.

ახლგან ფარად და ვეღანი ტანსაცმელს წინ დაიხრებიან, კუბრე-ბიან ქაინაურებს, ულოტკენ ახალწვდის გათქვამს და იქვე ალა-ტეპენ მდივანს და მისაკითხს: შარას, ფორთხას, კვერცხებს, ბონხიფანებს, გამხმარ თევზის ნაჭრებს და აასს უბრალო რასმე-მაცრამ მალახარისხიანს არა სწავნიან: რომ ასეთს მტრულ რასმე ჰგადრებენ.

შეკობრებსა და ნათესაებს შორის სახალწლო მოკითხვის უფ-რო სხად ხსიათი აქვს. შემოსული დარაზში რამდენსმე ნაბიჯს გაღანდგამს წინ, ვითანაც მოსლოცად მოვიდა, ამის ფეხს წინ ძილვის დასდებს, მერე დაიხრება და მოულოცავს. მსმინელი თავის მხრივ დაიხრება, ხელებს მუხლებზე დაიწყოებს, მოსაკითხს ღებუ-ლობის და სმაკიერად აღგას (ერთგვარი მტყანრეა, წყაუბო შაროსს) ---ნათესაებთან ნიშნის, აძღვეს. მერე მოინას ატუშენ და ზედაც ერთ თიხვან თურმისას ან სავაი-ს დაუყოლებინებენ.

ორს იანვარს დილა ადრანს მთელი ხალხი, ხადღისსწავლოდ მორთილი, ჭაღაქ კარვდ გადის და სერებზე იფრის თავს შიხის ამოსილვის სავურებლად. აა ამ დღიდან იწყება სავის კეთება: ადუ-ბენ ღებუენ, სწორენ წერალებს და სხ. და სხ.

სახელმწიფო დაწესებულებებში მუშაობას 4 იანვარს იწყებენ.

7 იანვარს შელოცვა იცან ამის წინახდებე, რომ იჯახში ავადმყოფობას არაფერს განსწდეს და ვეღანი კარვად იფუნენ მთელის წლის განმავლობაში. ამასთანავე ხერტენ ერთხარ წვენს, რომელ-შიაც კახახუნულიან შედგანიანი შვენიალიან კარვული: თვის ბოლოკი,

წიწვით, ზისხად (ერთხარნი შვენიალიან, ტანსუნად კოვდესა), ჭრახად და სამი იახთურნი მტყანრე---ნაქუნს, იკოია და კავთი-ბერას.

სემუგის მრავალს ტკბილეულობას და სომამოგებს აძღვეენ და 16 იანვარმდე სვალეში არ ატარე ენ. სხოკადოდ, ტულ და ტულ სემეს ამ რიგებამდე ხელს ანაფინ კვადენს.

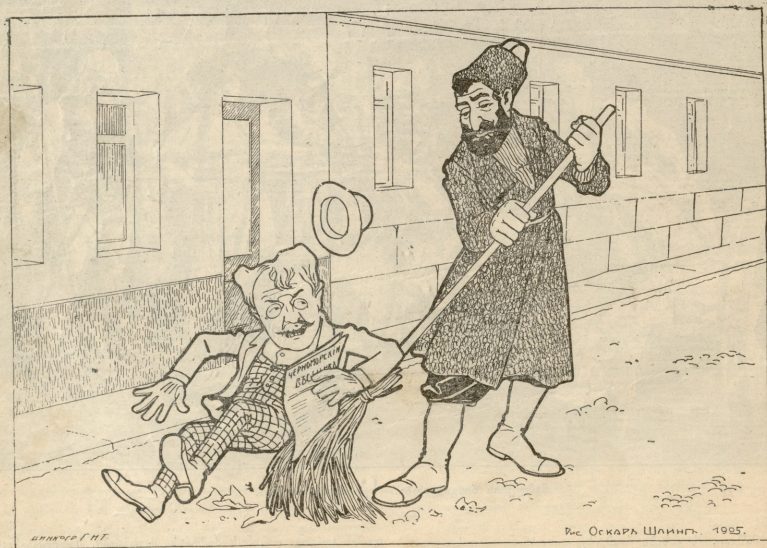
მართალია, იახთელებს სხოკადოდ დღესასწაული და ძველ ჩვეულებათა ასრულება ძალიან უფერო, მაგრამ დასავლეთის განათ-ლებას რაც უფერო ფეხს ივადებს ამოიავად-შხის ქვეყანაში, ეს ჩვეულებებიც მით უფრო ჰქრება.

თ. ს.

სხვა და სხვა ამბები

პირველი მილიონერი. ამერიკაში ვეგლას ზირზე ფული აკრია. ასე ცახსევი, ისტორიკოსებმა და არქილოგებებმა სულ ამაზე იფქობენ. ესეა ხნ ერთი ამერიკელი ისტორიკოსი და არ-ქეოლოგი, ე. მულტერი, შესდგომია ამის გამოკვლევას, თუ ვინ იყო უწინდელ დროში ზირველი მილიონერი. აფერ კვლევა-ძიების შემდეგ ზირველი მდინერის ესეთ კარვდ ჩვენი მამა-მთავარი ნოე უფენს. ნოე თავის კიდობანს, სმღვთო წერილის სიტყვით, 120 წელიწადს ასუნებდა. მულტერს ვეგლასში მსვლელიობაში მიუ-ღია, ჩუვლიან მასლის ფისი, ამ დროინდელ მუშის ქარა და გამო-უნგარიშნია, რომ კიდობანი უნდა დამუდარეთო ერთ მილიონ მანე-თად. ამერ ფულიან დასწავა-ეი მხოლოდ მილიონების ზატრანს შეკდომო, დასძენს ატრონიტურულად ზირველი მდინერი.

„ჩარნოს მესტრიის“ რედაქცია.

რს. ოსკარ შაინი. 1905.

რს ბუერი ნაკავი მოგროვიდა!

ვერსიონალი-გამომცემელი ალ. შ. შაბაძე